

1. Role domácností jako ekonomických subjektů

- **Spotřeba domácností se v ČR podílí na celkových výdajích na HDP zhruba ze 60 %**

Role domácností v jakékoli ekonomice je významná především tím, že svými výdaji podporují ekonomický růst. Přitom záleží nejen na tempech růstu jejich spotřeby, ale i na tom, jak velký díl představují tyto výdaje na hrubém domácím produktu - v USA spotřebovávají domácnosti, měřeno výdaji na konečnou spotřebu, zhruba dvě třetiny výdajů na HDP. V ČR je tento poměr zhruba 60 %. Proto změna chování spotřebitelů ve smyslu útlumu či posílení jejich poptávky po zboží a službách má významný vliv na ekonomický růst země.
- **Domácnosti jsou rovněž subjektem pracovních příjmů a jejich úspory slouží k investicím do fixních aktiv v ekonomice**

Domácnosti však nefungují v ekonomice pouze jako spotřebitelé. Participují na trhu práce a jsou tedy příjemci pracovních příjmů. Dále mohou podnikat prostřednictvím malých firem, často rodinných, které vlastní jako fyzické osoby s IČO. V neposlední řadě jsou však domácnosti také zdrojem úspor pro financování investic do fixních aktiv. Jejich spořicí aktivity se projevují v různé intenzitě sklonu spořit a hrají tak významnou roli v dosahované míře hrubých úspor domácností. Ta je z makroekonomického hlediska důležitou veličinou, protože domácí úspory podle teorie růstu podmiňují budoucí zdravý a vysoký ekonomický růst. Míra hrubých úspor poměřuje úspory domácností k jejich hrubému disponibilnímu důchodu, který je tvořen disponibilními příjmy domácností zahrnujícími běžné příjmy z ekonomické činnosti a majetku spolu s příjmy z transferů (kromě sociálních transferů jde například také o úrokové příjmy a dividendy) zmenšené o jejich výdaje (daně z příjmů a platby úroků).
- **Míra hrubých úspor se v čase mění**

Hrubý disponibilní důchod domácností může být použit jednak na spotřebu, jednak na úspory. Tato proporce je proměnlivá. Pohyby míry úspor v čase jsou důležitým indikátorem vysvětlujícím či predikujícím chování spotřebitelů. Na příkladu České republiky je ve sledovaném rozboru dále vidět, že tradičně velmi vysoká a v čase přetrvávající míra hrubých úspor (regionálně diferencovaná, například vysoká spořivost v regionu jihozápadních Čech) relativně prudce klesla. Regresní analýza navíc ukazuje, že pokud by dynamika poklesu pokračovala tímtež tempem, dosáhla by v roce 2008 míra hrubých úspor domácností úrovně nižší než 6 %, což by bylo zhruba dvaapůlkrát méně, než kolik činila výše tohoto indikátoru v roce 1995 (14,2 %) a o čtvrtinu nižší než poměr v roce 2004 (7,6 %).

Dílčí závěr:

Domácnosti jsou významnými ekonomickými subjekty ovlivňujícími ekonomiku jako spotřebitelé, pracovníci a mikrofirmy a prostřednictvím svých úspor rovněž jako zdroj investic v ekonomice realizovaných zpravidla finančními zprostředkovateli. Pro české podmínky je však charakteristické, že sklon českých domácností spořit se s rostoucími příjmy nezvyšuje. Téměř celý přírůstek jejich hrubého disponibilního důchodu směřuje do jejich individuální spotřeby, jak je patrné z vývoje hrubého disponibilního důchodu a výdajů na konečnou spotřebu domácností (graf č. 1).